

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH INICJATYWY (bez oceny skutków)

TYTUŁ INICJATYWY	8. program działań w zakresie środowiska – przegląd śródkresowy (wspieranie Europejskiego Zielonego Ładu)
WIODĄCA I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	DG ENV – Strategia, Cyfryzacja, Lepsze Stanowienie Prawa i Analiza Ekonomiczna (01) DG CLIMA – Prognozy, Analiza Ekonomiczna i Modelowanie (A2)
PRAWDOPODOBNY RODZAJ INICJATYWY	Niestawodawcza
ORIENTACYJNY TERMIN	I kwartał 2024 r.
INFORMACJE DODATKOWE	8. program działań w zakresie środowiska: decyzja (UE) 2022/591 Ramy monitorowania 8. programu działań w zakresie środowiska, COM(2022) 357 final

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

Niniejsze zaproszenie do zgłaszania uwag ma służyć wsparciu Komisji w dokonaniu przeglądu śródkresowego 8. programu działań w zakresie środowiska (8. EAP), o który wnioskowały Parlament Europejski i Rada.

Przyjęty w kwietniu 2022 r. 8. program działań w zakresie środowiska (8. EAP), ustanowiony decyzją (UE) 2022/591, określa priorytetowe cele UE w zakresie polityki w dziedzinie środowiska i klimatu do 2030 r. oraz jej długoterminową wizję do 2050 r. dotyczącą zapewnienia dobrej jakości życia z uwzględnieniem poziomów krytycznych dla planety.

Opierając się na [Europejskim Zielonym Ładzie](#), 8. EAP ma przyspieszyć transformację ekologiczną w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, opartej na energii odnawialnej, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także zapewnić ochronę, odbudowę i poprawę stanu środowiska, między innymi przez zatrzymanie i odwrócenie utraty różnorodności biologicznej, uwzględniając fakt, iż dobrobyt i dobrostan ludzi zależą od zdrowych ekosystemów. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie, oraz stanowi podstawę osiągnięcia celów środowiskowych i klimatycznych wynikających z Agendy 2030 ONZ i jej celów zrównoważonego rozwoju, a także celów, do osiągnięcia których dąży się na mocy wielostronnych umów środowiskowych i porozumień klimatycznych.

Program określa: i) długoterminowy cel priorytetowy do 2050 r., jakim jest zapewnienie dobrej jakości życia z uwzględnieniem poziomów krytycznych dla planety; ii) tematyczne cele priorytetowe do 2030 r. związane z łagodzeniem zmiany klimatu, przystosowaniem się do niej, gospodarką o obiegu zamkniętym, zerowym poziomem emisji zanieczyszczeń i różnorodnością biologiczną, a także przekrojowy cel priorytetowy, jakim jest ograniczenie presji środowiskowych i klimatycznych (w obszarze energii, przemysłu, budownictwa i infrastruktury, mobilności, turystyki, handlu i systemów żywnościowych); oraz iii) obszerne ramy prawne sprzyjające wspieraniu realizacji celów priorytetowych.

Aby monitorować postępy w realizacji celów UE w zakresie środowiska i klimatu, po konsultacjach z zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi, Komisja przyjęła w lipcu 2022 r. [ramy monitorowania 8. EAP](#).

W oparciu o ten zestaw głównych wskaźników, zgodnie z art. 4 ust. 1 decyzji w sprawie 8. EAP, Komisja – przy wsparciu Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) i Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) – ma co roku monitorować i oceniać postępy Unii i państw członkowskich w zakresie osiągnięcia celów 8. EAP. Pierwsze sprawozdanie z postępu prac opublikowano w grudniu 2023 r.

Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa

Komisja przeprowadzi przegląd śródkresowy 8. EAP, aby pomóc ocenić: i) czy UE jest na dobrej drodze do realizacji priorytetowych celów klimatycznych i środowiskowych na 2030 r. oraz swojej wizji na 2050 r., ii) czy w pełni wykorzystuje się czynniki wspomagające oraz iii) czy postępy w monitorowaniu i ocenie zmian systemowych są spójne z potrzebą reagowania na potrójny kryzys planetarny związany ze zmianą klimatu, zanieczyszczeniami i utratą różnorodności biologicznej.

Może również uwypuklić niedociągnięcia.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Prawo UE do podjęcia działań opiera się na [art. 192 ust. 3](#) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej odnoszącym się do ogólnych programów działania określających priorytetowe cele unijnej polityki ochrony środowiska.

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

Inicjatywy nie można wdrożyć w drodze wyłącznych działań państw członkowskich, ponieważ najprawdopodobniej doprowadziłoby to do zastosowania różnych metod, a co za tym idzie do uzyskania różnych wyników w ocenie postępów w realizacji celów 8. EAP. Nie pozwoliłoby to również na sporządzenie spójnego przeglądu faktów, danych liczbowych i środków z zakresu polityki w dziedzinie klimatu i środowiska na szczeblu UE. Działanie na szczeblu UE zmniejszy również obciążenia administracyjne dla państw członkowskich.

B. Co ma osiągnąć inicjatywa i w jaki sposób?

Zgodnie z mandatem prawnym (art. 5 ust. 1 decyzji (UE) 2022/591) w ramach przeglądu 8. EAP dokonana zostanie ocena postępów w osiąganiu tematycznych celów priorytetowych określonych w art. 2 ust. 2, z uwzględnieniem statusu warunków podstawowych określonych w art. 3, a także postępów w zakresie monitorowania i oceny zmian systemowych.

Na potrzeby przeglądu wykorzystane zostaną najnowsze oceny, takie jak sprawozdanie EEA z postępów w realizacji 8. EAP, unijne sprawozdania z postępów w realizacji poszczególnych polityk środowiskowych i klimatycznych (m.in. odnośnie do [postępu prac w zakresie działań w dziedzinie klimatu](#), [ram monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym](#), [monitorowania i prognoz eliminacji zanieczyszczeń](#) oraz [oceny postępów w realizacji strategii na rzecz bioróżnorodności](#)), a także wiedza ekspercka przedstawicieli Komisji Europejskiej, państw członkowskich i zainteresowanych stron. Główne kwestie to:

- 1) osiągnięte postępy i perspektywy realizacji tematycznych celów priorytetowych 8. EAP na 2030 r.;
- 2) postępy w zakresie ustanowienia i pełnego wykorzystania warunków podstawowych opisanych w art. 3 decyzji (UE) 2022/591;
- 3) postępy w tworzeniu solidnych ram monitorowania umożliwiających ocenę zmian systemowych.

Komisja przedstawi sprawozdanie z przeglądu śródkresowego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Prawdopodobne skutki

8. EAP jest ogólnym programem działań na rzecz środowiska, który nie wywiera żadnych bezpośrednich skutków. Określono w nim kluczowe cele polityki UE służące przyspieszeniu transformacji ekologicznej i osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju w drodze zobowiązań prawnych wiążących wszystkie instytucje UE. Zastosowane środki, które mają przyczynić się do osiągnięcia celów 8. EAP (w tym środki wprowadzone po przeglądzie), mogą prowadzić do osiągnięcia skutków, ale będą oceniane indywidualnie dla każdego przypadku.

Sprawozdanie z przeglądu będzie miało na celu wniesienie wkładu w dialog instytucjonalny na temat przyszłych priorytetów UE w zakresie klimatu i środowiska.

Monitorowanie w przyszłości

Komisja z zadowoleniem przyjmuje opinie innych instytucji UE i zainteresowanych stron na temat przeglądu 8. EAP. Do marca 2029 r. Komisja przedstawi roczne sprawozdania z postępów w realizacji 8. EAP oraz ocenę końcową.

C. Lepsze stanowienie prawa

Ocena skutków

Ocena skutków nie zostanie przeprowadzona ze względu na charakter dokumentu: przegląd poczynionych postępów. Przegląd ten posłuży ocenie postępów i będzie stanowić podstawę przyszłych decyzji politycznych dotyczących priorytetów w zakresie klimatu i środowiska.

Strategia konsultacji

Niniejsze zaproszenie do zgłaszania uwag daje zainteresowanym stronom i opinii publicznej możliwość przekazania swoich uwag.

Przed rozpoczęciem przeglądu Komisja przeprowadziła konsultacje z zainteresowanymi stronami podczas warsztatów w listopadzie 2023 r., a także z państwami członkowskimi podczas innych warsztatów w grudniu 2023 r.